

การพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

The Development of Student Support System Administration Model in Schools under Bueng Kan Primary Education Service Area Office

นิตยา คะเนนิล*

Nittaya Cananil

วาโร เฟ็งสวัสดี้**

Waru Phengsawat

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2) ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬปีการศึกษา 2557 จำนวน 327 คนสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้แก่การขับเคลื่อนนโยบายการดำเนินงานของบุคลากรหลักและการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและการพัฒนานักเรียนการป้องกันช่วยเหลือแก้ไขและการส่งต่อโดยกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ขั้นได้แก่การวางแผนการดำเนินงานตามแผนการนิเทศกำกับติดตามและการประเมินผล 2) รูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ/ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The objectives of this study were 1) to develop The Student Support System Administration Model in schools Under Bueng Kan Primary Education Service Area Office 2) to determine the suitability of the developed. The Student Support System Administration Model in schools under Bueng Kan

*นักศึกษานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาควิชาพัฒนการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Primary Education Service Area Office. The subjects were school directors and teachers in schools under BuengKan Primary Education Service Area Office in Academic year 2015, totally 327, selected through multistage sampling process. The research instrument was a rating-scale questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The study yielded the following results.1) The developed the Student Support System Administration Model in Schools under BuengKan Primary Education Service Area Office showed distinct relation to the compositions in the administration of student support system, there were factors influencing the administration of student support system, which were policy implementation process, core staffs' operation, institutional support and encouragement. The activities of student support system including the recognition of each student, the classification and screening, the promotion of student development, problem prevention and solution, transfer student. The administrative process of student support system comprised 4 stages as follows, preparation and planning, plan implementation, supervision and monitoring, assessment and improvement. 2) Suitability determination of the developed Student Support System Administration Model in Schools under BuengKan Primary Education Service Area Office was at the high level.

Keywords : Model Development/ Student Support System

บทนำ

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548: 28) มาตรา 63 กำหนดไว้ว่า “โรงเรียน และสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรม การแนะแนวให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยต่อนักเรียน นักศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง” สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 5) สรุปผลตามข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ 2 (2552-2561) พบว่า การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ได้มาตรฐานถึงร้อยละ 65 แม้การ

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาจะเพิ่มขึ้น แต่มีสัดส่วนที่น้อยมากสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพมาตรฐานที่มีความจำเป็นต้องศึกษาสร้างความรู้ใหม่ ๆ ออกมาช่วยกันพัฒนาดูแลเด็กและเยาวชนไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 5) วิเคราะห์ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการที่เด็กและเยาวชนประพฤติตนไม่เหมาะสมประกอบด้วยปัจจัยจากสภาพครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชนและสังคม รวมทั้งปัจจัยที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการบริหารการศึกษาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน อวยชัย ศรีตระกูล (2553: 64) นำเสนอสภาพปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักเรียนว่า การดำเนินงานยังขาดความร่วมมือจากครูในโรงเรียนอย่างจริงจัง ครูที่ปรึกษาขาดความรู้ความเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทิศทางเดียวกัน เพราะยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของครูแนะแนว จากการวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาพอที่จะสรุปได้ในขั้นต้นว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบัน ยังไม่สามารถดำเนินการให้มีประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้การเฝ้าระวัง การประสานงาน การติดตามและประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดความต่อเนื่อง

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสามารถขับเคลื่อนไปตามนโยบาย สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้และการมีทักษะชีวิตที่ดีของนักเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
- 2) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

กรอบแนวคิดการวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) กำหนดนโยบายการส่งเสริมด้านการพัฒนาเด็กและ

เยาวชน กำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็ก พ.ศ.2550-2559 และเสนอนายกรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2550 ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีลงมติให้ความเห็นชอบ ยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ.2550-2559) และประกาศใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำแผนบูรณาการระดับชาติและระดับจังหวัด ให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบสนับสนุนการดำเนินงานให้ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคมเป็นระบบที่มีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ประกอบด้วยความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โดยหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 17-25) เป็นหน่วยงานกลางที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติคือสถานศึกษาสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน คือ

1.1 กำหนดนโยบายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมายและจุดเน้นด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

1.2 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นเครือข่ายการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน เชิญประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม ฯลฯ เพื่อวางแผนปฏิบัติร่วมกัน

1.3 ส่งเสริมสนับสนุน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาบุคลากรให้มีความเข้มแข็งด้านองค์ความรู้ และการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อการพัฒนาด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4 สนับสนุนช่วยเหลือให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษา อันเป็นเหตุให้การปฏิบัติงานไม่ประสบผลสำเร็จ

1.5 ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบติดตาม ประเมินผล และรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนภายในสังกัด รวมทั้งการประสาน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงมีบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานดังนี้

2.1 นำนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา โดยจัดกระทำระบบข้อมูลพื้นฐานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และปัญหาพฤติกรรมนักเรียนของสถานศึกษา จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้เป็นเครือข่ายให้คำปรึกษา ตามสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน และบริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับเขตพื้นที่ และนิเทศ ติดตามผล รายงานความก้าวหน้า

2.2 ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษา เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ เทคนิค และทักษะในการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนได้ จัดทำมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา สนับสนุนให้สถานศึกษามีการศึกษาวิจัยและพัฒนา จัดให้มีเครือข่ายประสานงานและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 สนับสนุน ช่วยเหลือสถานศึกษา ให้สามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ อย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ โดยการจัดกลุ่มสถานศึกษาให้เป็นเครือข่ายพัฒนาคุณภาพช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันจนสามารถดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

2.4 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมมือกันดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น จัดประชุมสัมมนา ร่วมเป็นคณะกรรมการ คณะกรรมการดำเนินงาน

2.5 ติดตามประเมินผลและรายงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจกับสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สร้างขวัญ กำลังใจ และประชาสัมพันธ์ และติดตาม ประเมินผล และรายงานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อวยชัย ศรีตระกูล (2556:37) กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนว นักเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

3. ครูแนะแนว เป็นบุคคลสำคัญที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดระบบงานแนะแนวในสถานศึกษา สำหรับการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนที่ไม่มีครูแนะแนว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 30) ให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนวด้วย เพราะมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด สามารถแก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้ทุกวันทุกเวลา และสามารถเลือกใช้ข้อมูลทางการแนะแนวได้อย่างเหมาะสม นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนต่อไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 1) ได้กำหนดหน้าที่ครูที่ปรึกษาในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 กระบวนการ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นหน้าที่ครูที่ปรึกษา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หน้าที่ครูที่ปรึกษาควรมีประกอบด้วย ข้อมูลด้านความสามารถ ข้อมูลด้านสุขภาพ ข้อมูลด้านครอบครัว ข้อมูลด้านสังคม และข้อมูลด้านการคุ้มครองนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่

ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ: The Strength and Difficulties Questionnaire) และกำหนดเป็นนโยบายให้ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนในโรงเรียน 2) การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล นำผลที่ได้ศึกษามาจำแนกตามเกณฑ์ การคัดกรองแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นกิจกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน (Classroom Meeting) กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาคูที่ปรึกษาต้องเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ปล่อยปละละเลยให้เป็นปัญหา กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การให้คำปรึกษา กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น 5) การส่งต่อนักเรียน บางกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขช่วยเหลือได้ หรือแก้ไขแล้วแต่ไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้การช่วยเหลือต่อไป

4. เครือข่ายผู้ปกครองสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 44-45) กำหนดนโยบายการส่งเสริมพัฒนาในระบบดูแลนักเรียนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 เพื่อการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านและสถานศึกษา

4.2 เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียน

4.3 แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครอง ครูและนักเรียน

4.4 เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นความรู้เป็นประสบการณ์ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณี ละเว้นอบายมุขทั้งปวงเพื่อส่งเสริมความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

4.5 เพื่อให้มีการติดต่อสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครอง อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

5. นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา YC (Youth Counselor) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 3-4) คือนักเรียนที่โรงเรียนพิจารณาเห็นว่าเป็นบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถคิดวิเคราะห์ มีจิตวิทยาในการรับฟัง ให้คำปรึกษาหารือ ได้รับการพัฒนาให้ความรู้ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการให้คำปรึกษาเบื้องต้น โดยการดูแลเช่นะอย่างใกล้ชิดของครูแนะแนว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 10-12) ได้ให้แนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวการบริหารเชิงระบบ ไว้ดังนี้

1. การบริหารเชิงระบบ

1.1 การวางแผน (Plan) เป็นการวางแผนซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุดจะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติเป็นมาตรฐานและการบันทึกการทำงานเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากการบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบและประเมินตนเองและให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพรวมของโรงเรียนทั้งระบบ

1.2 การดำเนินงาน (Do) เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของทุกคน โดยใช้กระบวนการวิธีการ และบันทึก บุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อย ๆ จะปฏิบัติและบันทึกต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน

1.3 การตรวจสอบ/ ประเมินผล (Check) เป็นการประเมินตนเอง ร่วมกันประเมินหรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินภายใน ระหว่างบุคคลระหว่างทีมย่อยในโรงเรียน

1.4 การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนางานซึ่งอาจจะแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการปัจจัยหรือการบันทึกให้ดีขึ้นจนระบบคุณภาพหรือวงจรคุณภาพเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

2. การทำงานเป็นทีม

2.1 ทีมนำ ได้แก่ คณะผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง จัดทำแผนกลยุทธ์ควบคุม กำกับ ติดตาม และสนับสนุนเสริมสร้างพลังร่วม (Empowerment) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ทีมสนับสนุน เป็นทีมหลักในการสนับสนุนประสานงานด้านวิชาการและอื่น ๆ ให้เกิดการสร้างระบบคุณภาพขึ้น ทีมสนับสนุนเป็นใครขึ้นอยู่กับพัฒนาระบบว่ามีจุดเน้นที่ระบบใด เช่น ทีมสนับสนุนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าทีม คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

2.3 ทีมทำ เป็นทีมสมาชิกรับผิดชอบการทำงานโดยตรง เช่น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ทีมระดับชั้น ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษามีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะทำให้ทราบจุดอ่อน จุดแข็งในการดำเนินงานของตน เพื่อให้เกิดแนวทางที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ทั้งในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน โดยมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง

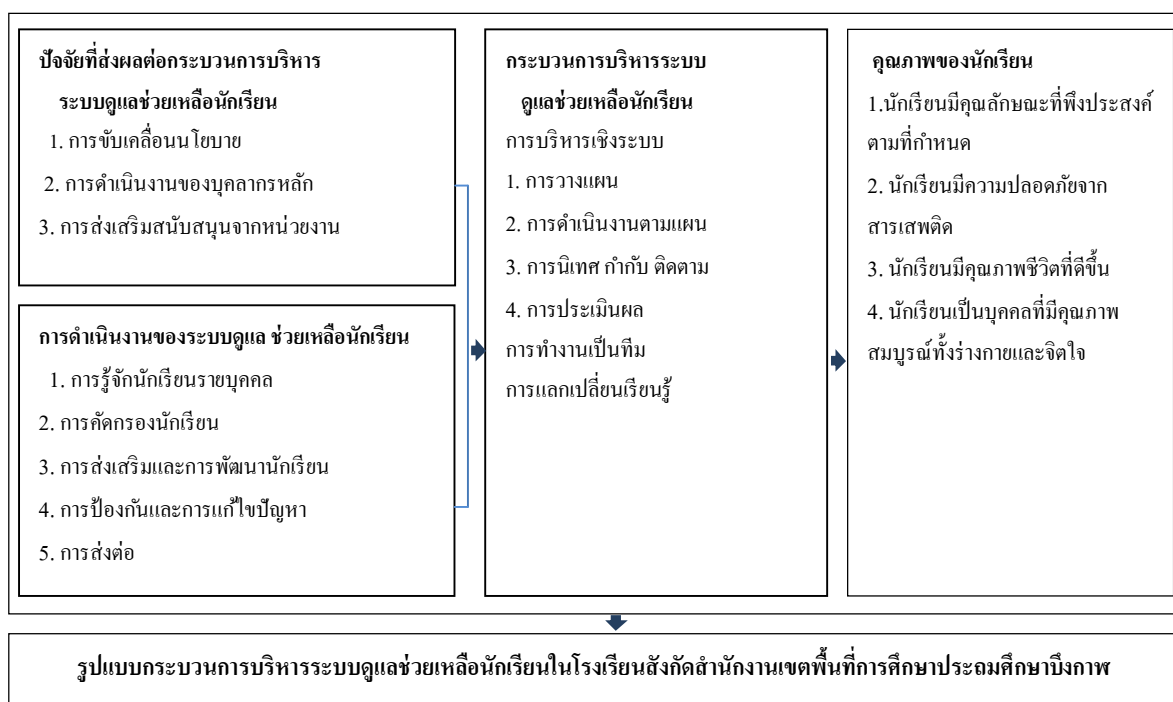
4. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนางาน ที่ช่วย

ส่งเสริมสนับสนุน และให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะนำไปใช้ปรับปรุงต่อไป เริ่มต้นจากการวางแผน (Plan) แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ เครื่องมือ วิธีการ กำหนดแผนงาน/ ปฏิทิน ขั้นตอนต่อไปเป็นการดำเนินงาน (Do) ตามที่แผนกำหนดไว้ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง และขั้นตอนต่อไปเป็นการตรวจสอบ (Check) ติดตาม ประเมิน วิเคราะห์

จัดทำรายงาน และขั้นตอนสุดท้ายเป็นการปรับปรุงพัฒนา (Act) นำผลการประเมินมาปรับปรุงและดำเนินการตามแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปเป็นองค์ประกอบของรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ดังภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬในระยะนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ แล้วนำผลการศึกษามำกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ร่างรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ นำรูปแบบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและได้รูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบึงกาฬ

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของ
รูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา

บึงกาฬ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรและ
กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่
ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
จำนวน 2,162 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 260 คน และครู จำนวน 1,902 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
จำนวน 327 คนประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 43 คน และครู จำนวน 284 คน กำหนด
ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเคร็จซ์และมอร์แกน
(Krejcie and Morgan, 1970: 608 อ้างถึงใน
วาโร เฟิงสวัสดิ์, 2551:191) โดยสุ่มตัวอย่างแบบ
หลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ซึ่งมีขั้นตอน
การสุ่ม ดังนี้ 1) จัดกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามอำเภอ
2) สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากใช้เกณฑ์ร้อยละ
50 ของอำเภอ 3) สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากใช้
เกณฑ์ร้อยละ 50 ของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ
4) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ใช้วิธีการเลือก
แบบเจาะจง คือใช้ทุกคนในโรงเรียนที่จับสลากได้
5) กลุ่มตัวอย่างครู ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากครูใน
โรงเรียนที่เลือกโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 90

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ข้อมูลที่ถามจะเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา
และข้อมูลที่จำเป็น มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ
(Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง
วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาด
โรงเรียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานอยู่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการ
บริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บึงกาฬ ประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการ
บริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้าน 1) การ
ขับเคลื่อนนโยบาย 2) การดำเนินงานของบุคลากร
หลัก 3) การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานมีการ
ดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5 กิจกรรม ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล
2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน 4) การป้องกันและการแก้ไขปัญหา 5) การ
ส่งต่อ โดยใช้กระบวนการบริหารระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน 4 ขั้น ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การ
ดำเนินงานตามแผน 3) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ
4) การประเมินผล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยทำ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถาม

ระยะที่ 2 รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้ว
นำไปหาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและหาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach

ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.75-0.95 และค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.99

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าร้อยละ

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ 1) การขับเคลื่อนนโยบาย 2) การดำเนินงานของบุคลากรหลัก 3) การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานมีการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและการพัฒนานักเรียน 4) การป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข 5) การส่งต่อ โดยใช้กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ขั้น ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงานตามแผน 3) การนิเทศ กำกับ ติดตาม 4) การประเมินผล ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาพรวม

กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
การขับเคลื่อนนโยบาย	4.38	0.42	มาก
การดำเนินงานของบุคลากรหลัก	4.39	0.20	มาก
การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน	4.44	0.42	มาก
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.31	0.28	มาก
การคัดกรองนักเรียน	4.27	0.30	มาก
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.32	0.32	มาก
การป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข	4.33	0.27	มาก
การส่งต่อ	4.33	0.27	มาก
เฉลี่ยรวม	4.35	0.17	มาก

จากตารางที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวม พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, $S.D.=0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน ($\bar{X}=4.44$, $S.D.=0.42$) การดำเนินงานของบุคลากรหลัก ($\bar{X}=4.39$, $S.D.=0.20$) การขับเคลื่อนนโยบาย ($\bar{X}=4.38$, $S.D.=0.42$) การป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข, การส่งต่อ ($\bar{X}=4.33$, $S.D.=0.27$) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ($\bar{X}=4.32$, $S.D.=0.32$) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล ($\bar{X}=4.31$, $S.D.=0.28$) และการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X}=4.27$, $S.D.=0.30$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาารูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬดังนี้

1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย การขับเคลื่อนนโยบาย การดำเนินงานของบุคลากรหลัก และการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน

1.2 การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายใน

และภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ซึ่งมีการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม ได้แก่ การรู้จักนักเรียน การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โดยใช้กระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการประเมินผล

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละด้านของรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬพบว่าภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นเพื่ออภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาารูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) การขับเคลื่อนนโยบาย 2) การดำเนินงานของบุคลากรหลัก 3) การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 3) ที่กล่าว

ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน โดยตรงทางบวกต่อประสิทธิผล ของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กวัฒนธรรมองค์การและความผูกพันต่อองค์กร

1.2 การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 4) การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ โดยใช้กระบวนการ 4 ขั้น ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงานตามแผน 3) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 4) การประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ เชษฐา คำคล่อง (2548: 76-83) พบว่าการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ทำให้บุคลากรเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถดำเนินการคัดกรองนักเรียนได้อย่างรวดเร็ว และสรุปผลเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน สอดคล้องกับสมกิต บุญยะโพธิ์ (2557: 80-95) พบว่า องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู 3) การวางแผนกลยุทธ์ 4) การบริหารทรัพยากรบุคคล 5) กระบวนการบริหารจัดการ 6) ความคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียนนอกจากนี้ยัง

สอดคล้องกับ สุวิทย์ พลวงศ์ (2549: 104-112) ที่ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน ทำให้ครูที่ปรึกษาเกิดการพัฒนาตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำขั้นตอนและวิธีการที่หลากหลายมาปฏิบัติตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน เป็นไปอย่างถูกต้องสมบูรณ์เป็นปัจจุบัน

2. ความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 2) การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ บั้งเงิน (2553: 77) ที่ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงานวัตถุประสงค์ของการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่ชัดเจน นอกจากนี้โรงเรียนยังได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและ และ สอดคล้องกับ ญาณินท์ คุณา (2557: 228-243) กล่าวว่าผลของการใช้รูปแบบที่พัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน พบว่า เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นอดทนมาก มีลักษณะการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมาก มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวมาก และมีการรับรู้บรรยากาศแบบประชาธิปไตยมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นควรให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายแนวทางการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนโดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลตามศักยภาพให้สามารถ

ตัดสินใจด้วยตนเองในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จากรูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ดังนั้นจึงมีการดำเนินการบริหารให้ครบถ้วนทั้ง 4 ขั้นตอนและมีการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เน้นการดำเนินการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนักเรียนและได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546.

กรุงเทพมหานคร: เทพเพ็ญวานิชย์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เชษฐา คำคล่อง. (2548). การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนศิลปทองพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ญาณินท์ คุณา. (2557). “รูปแบบการแนะแนวเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบและการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษา.” ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 6(2): 228-243.

รังสรรค์ อ้วนวิจิตร. (2554). “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก”. ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 3(1, 2): 210-224.

วาโร เฟ็งสวัสดิ์. (2551). วิทยานิพนธ์การวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สมกิต บุญยะโพธิ์. (2557). “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาผู้ความเป็นเลิศ.” ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 6(2): 80-95.

สมศักดิ์ บั้งเงิน. (2553). การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2550). การประชุมปฏิบัติการพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ภูมิภาค. เอกสารประกอบการประชุม การประชุมปฏิบัติการพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. 25-27 กรกฎาคม 2550. กรุงเทพมหานคร: เอกสารอัดสำเนา.
- _____. (2551). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลักสูตรครูที่ปรึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). นักเรียน: เพื่อนที่ปรึกษา YC. outh Counselor). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา พ.ศ. 2551-2554. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- _____. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- สุวิทย์ พลวงค์. (2549). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเมวดีพิทยาคม อำเภอเมวดี จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อวยชัย ศรีตระกูล. (2553). สภาพความสำเร็จในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. เชียงใหม่: ศ.การพิมพ์.
- _____. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคู่บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.